

Meðal 300 bestu – Hlutur læknadeildar

Guðmundur Þorgeirsson

læknir, forseti
Læknadeildar Háskóla
Íslands

gudmth@landspitali.is

Veislan allt þetta ár í tilefni af 100 ára afmæli Háskóla Íslands hefur verið ánægjuleg, fært okkur marga góða gesti og fræjum nýrra hugmynda hefur verið sáð, sem munu bera ávöxt í fyllingu tímans. En veislan náði óneitanlega hápunkti þegar þau tíðindi bárust inn á aðalháttidina að annar af tveimur helstu matsaðilum á gæðum háskóla skipaði nú Háskóla Íslands í hóp 300 bestu háskóla í heiminum, nánar tiltekið í 276. sæti. Þetta var óneitanlega glæsileg afmælisgjöf!

Upplýsingar um matið er að finna á heimasíðu Times Higher Education University Rankings (THE).¹ Í stuttu máli byggist matið á fimm þáttum. Þyngst vega kennsla og námsumhverfi (30%), rannsóknir, það er fjöldi birtra greina, tekjuöflun og orðspor (30%), og áhrif rannsókna (*impact*) eins og þær birtast í fjölda tilvitnana (30%). Alþjóðlegt samstarf gefur 7,5% af heildareinkunn og tekjur af nýsköpun og frá atvinnulífi 2,5%. Það sem mest lyftir HÍ er tilvitnanafjöldinn. Þótt skólinn fái einnig háa einkunn fyrir alþjóðlegt samstarf og atvinnu- og nýsköpunartekjur, vegur það minna í heildareinkunn. Við allan samanburð er tekið tillit til ólíkra hefða á mismunandi fræðasviðum. Heilbrigðisvísindi í hverjum háskóla eru borin saman við heilbrigðisvísindi í hinu alþjóðlega samfélagi, félagsvísindi borin saman við félagsvísindi og svo framvegis.

Hvernig kemur læknadeild út úr samanburðinum? Ekki er birt röðunarniðurstaða

fyrir einstakar deildir, en fyrir liggja gögn sem einkunnagjöfin hvílir á. Við athugun kemur í ljós að árið 2010 áttu vísindamenn læknadeildar 40% af öllum birtum ISI-greinum HÍ. Vægi greinanna magnast vegna þess hversu oft er vitnað til þeirra í vísindalegum skrifum og hversu þungt tilvitnanatiðnin vegur í heildareinkunn háskóla.

Landspítalinn á að sjálfsgöðu stóran hlut í þessum árangri, enda má segja að HÍ og Landspítali séu samofnar stofnanir fremur en samstarfsstofnanir. Glæsilegur árangur í erfðarannsóknnum síðustu ár hefur sett Ísland á heimskortið sem miðstöð í erfðavísindum. Samstarf Háskólans og Landspítalans við Íslenska erfðagreiningu skilar sér bæði í fjölda vísindagreina en ekki síður í fjölda tilvitnana sem vega þungt í samanburði háskólanna. Aðrar samstarfsstofnanir í heilbrigðisvísindum skipta líka miklu máli, Hjartavernd, Krabbameinsskrá og Keldur, auk erlendra háskóla. Viðtækt samstarf er alls staðar forsenda árangurs í vísindum og lífsnaudsýn í litlu samfélagi.

Í samanburði af þessu tagi skiptir ekki mestu máli hvaða sæti næst, þótt það sé athyglisvert að flestir ef ekki allir háskólar vilji bæta eða varðveita stöðu sína á listanum. Fyrir okkar skóla og okkar deild skiptir mestu að hafa markað þá stefnu að skólinn skuli vera rannsóknarháskóli sem nær máli í alþjóðlegu samhengi og leggur verk sín í dóm hins alþjóðlega vísindasamfélags. Staða okkar á lista THE sýnir að markmiðin eru raunhæf og hafa sett slíkt mark á skólann að ekki verður aftur snúið. Að sjálfsgöðu felur stefnumörkunin ekki í sér nein svik við rannsóknarefni sem snerta Ísland sérstaklega. Þvert á móti. Þau rannsóknarefni íslenskra vísindamanna sem mesta athygli vekja á alþjóðlegum vettvangi eru í mörgum tilfellum rammíslensk. Rannsóknir á jarðfræði landsins og náttúru, á íslensku erfðamengi, íslenskri tungu og menningararfleifð, jafnvel hinna íslensku kreppu. Hugsunin endar óhjákvæmilega í

tilvitnun í Snorra Hjartarson: „Land, þjóð og tunga/ þrenning sönn og ein.“

Þegar forsendur einkunnargjafar eru skoðaðar, blasir við að kennsluþátturinn er veikur. Þótt mat á kennslu og námsumhverfi leggi til 30% af heildareinkunn, hvílir samanburður háskólanna á veikum grunni, þar sem orðspor vegur þungt (15%). Engar árangursmælingar eru notaðar, enda sjaldnast tiltækar til samanburðar. Þar hefur læknadeild HÍ nokkra sérstöðu, því í lok náms þreyta læknemarnir bandarískt próf í klínískum greinum, Comprehensive Clinical Science Examination (CCSE), sem er samið og lagt fyrir af National Board of Medical Examiners. Þótt prófið sé bandarískt, byggt á námsefni bandarískra læknaskóla, hefur meðaleinkunn öll árin verið yfir hinu bandaríska meðaltali. Lágur einkunnir hafa verið fágætar og öll árin hafa nokkrir nemendur skilað úrlausnum sem hafa skilað þeim efst á dreifingarkúrfuna (99% markið).

Á 100 ára afmæli læknadeildar og 250 ára afmæli upphafs læknakennslu á Íslandi liggur fyrir að deildin stendur fyrir sínu í kennslu og rannsóknum og hvort tveggja stenst alþjóðlegan samanburð. Og *Læknablaðið* hefur frá upphafi gegnt mikilvægu hlutverki fyrir hina íslensku læknisfræði. Eftir skráningu blaðsins í ISI-gagnagrunninn hefur blaðið einnig fengið annað mikilvægt hlutverk: Að miðla íslenskum læknávisindum og standa vörð um gæði í samræmi við kröfur hins alþjóðlega vísindasamfélags.

1. timeshighereducation.co.uk/world-university-rankings-november-2011.

University of Iceland ranked among top 300 universities in the world

Guðmundur Þorgeirsson, Dean, Faculty of Medicine, University of Iceland